

TILDELINGSBREV

OPPLYSNINGSVESENETS FOND

2020

Cathrin Sætre
ekspedisjonssjef

Ellen Ur
avdelingsdirektør

Barne- og
familiedepartementet

INNHold

INNLEDNING	3
DEL I OPPLYSNINGSVESENETS FOND.....	3
1. FONDETS FORMÅL OG STYRETS ANSVAR	3
2. MÅL OG AVKASTNINGSKRAV	4
3. RISIKO OG BALANSESTYRING	5
4. PRESTEBOLIG- OG PRESTEGÅRDSFORVALTNINGEN	5
5. KOMMUNIKASJON OG OMDØMME	5
6. MELD. ST. 29 (2018–2019) OPPLYSNINGSVESENETS FOND	5
DEL II FORVALTNINGSORGANET FOR FONDET	6
7. FORVALTNINGSORGANETS BUDSJETT 2020.....	6
DEL III ADMINISTRATIVE FORHOLD OG ANDRE SAKER.....	6
8. REGJERINGENS FELLESFØRINGER	6
9. SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP	6
10. DIGITAL SIKKERHET	7
11. DIGITALISERING	7
12. EFFEKTIVISERINGSFREMMEDE TILTAK	7
13. OPPFØLGING AV SAKER FRA RIKSREVISJONEN	7
DEL IV RAPPORTERING OG RESULTATOPPFØLGING	8
14. VIRKSOMHETS- OG REGNSKAPSRAPPORTERING	8
15. ANDRE RAPPORTERINGSKRAV	8
16. STYRINGSKALENDER	9

13. januar 2020

INNLEDNING

Barne- og familiedepartementet (BFD) viser til Stortingets behandling av Prop. 1 S (2019–2020) for BFD, jf. Innst. 14 S (2019–2020). Tildelingsbrevet supplerer de generelle retningslinjene som gjelder for forvaltningen av Opplysningsvesenets fond. Foruten Grunnloven § 116 viser vi til lov 7. juni 1996 nr. 33 Om Opplysningsvesenets fond, vedtekter fastsatt ved kgl. res. 15. desember 2000 med senere endringer og hovedinstruksen for forvaltningen av fondet.

DEL I OPPLYSNINGSVESENETS FOND

1. Fondets formål og styrets ansvar

1.1. Generelt om fondet

Fondets verdier og avkastning skal komme Den norske kirke til gode. Dette er fondets formål og skal være retningsgivende for alle strategiske og forretningsmessige vurderinger som styret gjør ved forvaltningen. Det er et mål at de av fondets eiendommer som har størst kirke- og kulturhistorisk verdi skal bevares for fremtiden. Eiendommer uten slik betydning bør vurderes solgt. For salg av eiendommer viser vi ellers til hovedinstruksens bestemmelser.

Vi minner om hovedinstruksen § 2-1 der det heter:

Styret skal påse at det foreligger en enhetlig og gjennomgående styringsstruktur som sikrer at fondets formål og de forutsetninger som ellers gjelder for fondets forvaltning, blir ivaretatt for alle deler av fondets virksomhet. Styringsstrukturen skal bl.a. innrettes slik at den sikrer en tilfredsstillende internkontroll, en helhetlig og systematisk risikostyring og tilfredsstillende styring og kontroll med virksomheten, inklusive datterselskaper, felleskontrollerte og tilknyttede selskaper.

Vi minner også om styrets generelle informasjons- og foreleggelsesplikt etter hovedinstruksen § 2-3, jf. også vedtektene § 3 der det heter:

Styret plikter å varsle departementet om forhold som anses av ekstraordinær karakter (f. eks. ekstraordinære tap, større rettstvister og lignende) og saker av prinsipiell og overordnet betydning.

1.2. Fondets mål

Fondets finansielle ytelser til Den norske kirke ble i 2019 budsjettert med 42 mill. kroner. I tillegg kommer rentefordelene ved lån i fondet og fordelene som Den norske kirke har av at fondet bekoster presteboliger som benyttes av prester i Den norske kirke, dvs. boligkostnader som ikke dekkes av prestenes husleie. Det er et mål å styrke fondets betydning for Den norske kirke. I Prop. 1 S (2019–2020) for BFD har departementet blant annet formulert følgende mål for Opplysningsvesenets fond:

"Verdiene i Opplysningsvesenets fond skal forvaltes forsvarlig og til det beste for den norske kirke."

Fondets frie egenkapital – disposisjonsfondet – var ved utgangen av 2018 på 165 mill. kroner. Regnskapet for 2019 er ikke avsluttet. Disposisjonsfondet disponeres av departementet og er i første rekke en reserve for å møte år med lavere avkastning eller høyere utgifter enn budsjettert. Departementet ser det som et mål å øke den frie egenkapitalen. Det er ikke adgang til å bruke av disposisjonsfondet i 2020.

Om de nevnte målene kan oppfylles, beror bl.a. på årlig direkteavkastning sammenholdt med årlige forvaltningskostnader og driftsutgifter til fondets eiendommer. Det ligger til styret å foreta de nødvendige avveiningene innenfor rammen av lovgivningen og instruksverket.

1.3. Fondets pålagte finansielle ytelser til Den norske kirke i 2020

Departementet har for 2020 fastsatt følgende krav om ytelser fra fondet til Den norske kirke:

- finansielt tilskudd på 42 mill. kroner til Kirkemøtets rådighet
- finansielt tilskudd til kommunale presteboliger etter regler gitt ved kgl. res. 1. juni 2007, jf. kirkeloven § 33
- subsidierte lån til kirkelige formål, jf. hovedinstruksen § 3-2.

Med bakgrunn i fondets formål ser departementet ytelsene til Den norske kirke som en del av fondets ordinære utgifter.

2. Mål og avkastningskrav

I hovedinstruksen for fondet, sist revidert 13. mai 2013, er det fastsatt mål og utfyllende bestemmelser om eiendomsforvaltningen og finansforvaltningen. Hovedinstruksens mål og bestemmelser gjentas ikke her, men vi viser til instruksen, jf. § 3-1 Eiendomsforvaltningen og § 3-2 Finansforvaltningen. Vi viser ellers til følgende:

2.1. Eiendomsforvaltningen, unntatt kommersielle forretningsområder

Ikke alle forretningsområdene innen eiendomsforvaltningen er kommersielle. Oppnådde resultater innen presteboligforvaltningen, kulturminneforvaltningen og deler av landbruksforvaltningen kan ikke utelukkende måles ved økonomiske resultatindikatorer. Slike forretningsområder må resultatvurderes etter flere kriterier enn økonomiske nøkkeltall, så som kvalitetskriterier, bruker- eller kundetilfredshet, miljøstandarder m.m.

De målene og resultatindikatorerne som best kan belyse resultatene som er oppnådd innen de ulike forretningsområdene, skal defineres og konkretiseres. Det skal i denne forbindelse foretas en hensiktsmessig inndeling i forretningsområder og en hensiktsmessig operasjonalisering av mål, jf. hovedinstruksen § 2-3. Oppnådde resultater skal inngå i årsrapporteringen til departementet.

2.2. Finansforvaltningen og andre kommersielle forretningsområder

For kommersielle forretningsområder som omfattes av § 3-4 i hovedinstruksen, fastsatte departementet i 2013 et avkastningsmål på tre prosentpoeng over risikofri rente (NIBOR 3 mnd. + 3 pst.). Dette målet står fast inntil videre, men prinsippene for avkastningsmålet kan bli vurdert på nytt i lys av utviklingen i rentenivået og fondets porteføljesammensetning. Den samlede risikoen for de kommersielle områdene skal uansett ikke overstige et moderat risikonivå. Hvilke forretningsområder som skal regnes inn under § 3-4 og hvilke avkastningskrav som skal gjelde for de enkelte forretningsområdene, bestemmes av styret. Avkastningskrav og oppnådde resultater innen forretningsområdene skal inngå i årsrapporteringen til departementet.

Innsatsen innen eiendomsutvikling og småkraft, eiendomssalg og alternativ utnyttelse av arealer må til enhver tid vurderes i lys av fondets økonomiske situasjon, fondets risikobærende evne og hvilket avkastningspotensial en aktiv eiendomsutvikling kan gi på kort og lengre sikt. Ikke minst fondets satsing innen eiendomsutvikling og småkraft, som krever

betydelige investeringer, skal være underlagt nøye analyser av bl.a. lønnsomhet og risiko, jf. hovedinstruksen § 3-4, jf. også § 2-4.

3. Risiko og balansestyring

Fra tidligere har departementet pekt på behovet for et helhetlig system for risikostyring. Departementet forutsetter at fondets forvaltning er basert på et slikt system, og at dette følges opp på en forsvarlig måte.

4. Prestebolig- og prestegårdsforvaltningen

4.1. Presteboligene

Fra fondets opprinnelse har fondet hatt som oppgave å holde bolig for prester. Boplikten for prester opphørte 1. september 2015. Fondets ansvar for å stille bolig til rådighet for prester i Den norske kirke ble da endret, jf. Kulturdepartementets rundskriv V-10B/2015 datert 29. juni 2015 om tjenesteboligordningen for prester i rekrutteringssvake områder.

Departementet forventer at det legges til rette for god kommunikasjon og tett samarbeid med Den norske kirke om praktiseringen av tjenesteboligordningen i rekrutteringssvake områder. Det er Kirkerådet som på kirkens vegne har det overordnede budsjettansvaret for prestenes tjeneste og som boligspørsmål hører inn under.

Det er et mål at presteboliger med særlig kulturhistorisk verdi skal beholdes og fortrinnsvis benyttes som prestebolig. Presteboliger som ikke inngår i boligordningen og som ikke har en særskilt kulturminneverdi, bør normalt selges.

4.2. Forpaktings- og jordleiebrukene

Prosessen med salg av forpaktingsbruk ble avsluttet for en tid tilbake. Utvalgte forpaktingsbruk ble da besluttet beholdt i fondets eie, bl.a. med bakgrunn i de kirke- og kulturhistoriske verdiene som disse gårdsbrukene representerer. Det bør vurderes om grunnlaget for å beholde gjenværende forpaktingsbruk fortsatt er til stede. Også jordleiebruk bør vurderes solgt.

5. Kommunikasjon og omdømme

Fondet har eiendommer fordelt i de fleste av landets kommuner og i alle fylker. Ansatte i forvaltningsorganet og underliggende selskaper har i sitt daglige arbeid kontakt med andre offentlige instanser, med kirkelige instanser, kommuner, private grunneiere, forpaktere, tomtefestere, prester og andre. Kommunikasjonen med disse skal være åpen og tillitvekkende.

6. Meld. St. 29 (2018–2019) Opplysningsvesenets fond

Meldingen ventes å bli behandlet av Stortinget i løpet av våren 2020. Departementet vil komme tilbake til oppfølgingen av meldingen når den er behandlet av Stortinget, jf. ellers styringssamtalen 16. desember 2019 der blant annet prosjektet for utskillingen av eiendommer til Den norske kirke ble drøftet. Prosjektet er blant de oppfølgingspunktene som meldingen varsler og som forvaltningsorganet for fondet ifølge meldingen skal få i oppdrag å gjennomføre. Vi ber om at det gjøres forberedelser til oppgaven, blant annet ved å planlegge ressursbruken for oppgaven. Vi ber også om at det ved salg av eiendommer i tiden framover

gjøres en nøye vurdering av om de kan være aktuelle for kirken å eie, før et eventuelt salg gjennomføres.

DEL II FORVALTNINGSORGANET FOR FONDET

7. Forvaltningsorganets budsjett 2020

I henhold til vedtektene § 3 er det styret som bestemmer forvaltningsorganets driftsbudsjett med bakgrunn i den budsjettrammen som departementet har fastsatt.

Fondets styre har for 2020 foreslått en netto budsjettramme på 88,9 mill. kroner for forvaltningsorganet, etter viderefakturering av kostnader på 3,3 mill. kroner til datterselskaper. Budsjetterte brutto kostnader for forvaltningsorganet for 2020 er på 92,2 mill. kroner. Til sammenlikning ble netto utgiftsramme satt til 81,8 mill. kroner for 2019, jf. departementets tildelingsbrev 11. februar 2019.

Det er opplyst at den foreslåtte økningen av netto utgiftsramme fra 2019 til 2020 med 7,2 mill. kroner (8,8 pst.) fordeler seg med ca. 2 mill. kroner på pris- og lønnsvekst, ca. 2 mill. kroner til økt satsing på digitalisering og ca. 3 mill. kroner til forbigående økning av midlertidig tilsatte og innleie.

Netto utgiftsramme for 2020 fastsettes til 86,0 mill. kroner. Det vises ellers til styringssamtalen 16. desember 2019.

DEL III ADMINISTRATIVE FORHOLD OG ANDRE SAKER

8. Regjeringens fellesføringer

Forvaltningsorganet for fondet skal arbeide for å utvikle rutiner og arbeidsformer for å nå målene for regjeringens inkluderingsdugnad. I årsrapporten skal det redegjøres for hvordan rekrutteringsarbeidet har vært innrettet for å nå målet om 5 pst., vurdere eget arbeid opp mot målene og omtale utfordringer og vellykkede tiltak. Har forvaltningsorganet hatt nyansettelser i faste eller midlertidige stillinger i 2020, skal en melde i årsrapporten antallet med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en, sammen med nyansettelser i faste og midlertidige stillinger totalt. Det skal rapporteres i tråd med [Rundskriv H-6/19](#).

9. Samfunnssikkerhet og beredskap

Virksomhetene under BFD skal ha virksomhetstilpassede oversikter over risiko og sårbarhet (ROS) som oppdateres minimum hvert andre år. Virksomhetene skal også ha oppdaterte krise- og beredskapsplaner og gjennomføre årlige kriseøvelser.

BFD ber om at det i årsrapporten for 2020 opplyses om når ROS og krise- og beredskapsplanene sist ble oppdatert. Dersom disse ble oppdatert i 2020, ber vi om at de oversendes departementet.

Vi ber om at det gjennomføres en øvelse i 2020. Scenario for øvelsen skal ta utgangspunkt i virksomhetens oversikt over risiko og sårbarhet. Øvelsen kan gjennomføres i samarbeid med

andre virksomheter. Det skal skrives en oppsummering med eventuelle oppfølgingstiltak, som oversendes departementet.

10. Digital sikkerhet

Det vises til [Nasjonal strategi for digital sikkerhet](#) fra 2019, og [Tiltaksoversikt](#) til denne. Forvaltningsorganet bør vektlegge de ti tiltakene for å øke virksomhetens egenevne til å beskytte seg mot og håndtere uønskede digitale hendelser.

Arbeidet med digital sikkerhet, herunder ivaretagelse av informasjonssikkerhet og personvern, må ses i sammenheng med arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap. I forvaltningen av Ovf skal de til enhver tid gjeldende krav og føringer til digital sikkerhet, informasjonssikkerhet og personvern etterleves.

11. Digitalisering

I forvaltningen av Ovf skal de til enhver tid gjeldende krav og føringer til digitalisering i offentlig sektor etterleves. Det vises til Meld. St. 27 (2015–2016) – Digital agenda for Norge, Digitaliseringsstrategien for offentlig sektor (2019–2025) – Én digital offentlig sektor og det årlige Digitaliseringsrundskrivet.

Vi ber om at oppdatert oversikt over digitaliseringsprosjekter og -tiltak som gjelder Ovf, oversendes som vedlegg til regnskapsrapporteringen til departementet 1. oktober 2020, jf. pkt. 14 nedenfor.

12. Effektiviseringsfremmende tiltak

Forvaltningsorganet skal arbeide systematisk med å utnytte fondets ressurser mer effektivt. Sentrale virkemidler i dette arbeidet er digitalisering og annen bruk av teknologi, omorganisering, prosessendringer og samarbeid på tvers av sektorer.

13. Oppfølging av saker fra Riksrevisjonen

I de tilfeller hvor Riksrevisjonen har tatt opp konkrete forhold, skal det iverksettes nødvendige tiltak slik at de forhold som påpekes, blir rettet opp. Departementet ber om å bli orientert om hvordan eventuelle merknader fra Riksrevisjonen er eller vil bli fulgt opp. Svarbrev til Riksrevisjonen skal oversendes departementet i kopi når korrespondansen går direkte mellom Riksrevisjonen og forvaltningsorganet.

Det vises ellers til brev fra Riksrevisjonen om interimrevisjon av Forvaltningsorganet for Opplysningsvesenets fond og Opplysningsvesenets fond med administrasjonens merknader, mottatt i departementet 2. desember 2019. Departementet forutsetter at forhold omtalt i brevene blir fulgt opp i fondet innen rimelig tid.

Departementet vil understreke styrets ansvar for at internkontrollen er forsvarlig. Det er ikke tilstrekkelig at det foreligger gode skriftlige rutiner og retningslinjer for internkontrollen, disse skal praktiseres og praksis skal dokumenteres.

DEL IV RAPPORTERING OG RESULTATOPPFØLGING

14. Virksomhets- og regnskapsrapportering

Fondets årsrapport og -regnskap skal sendes elektronisk til: postmottak@bfd.dep.no

Årsrapporten og -regnskapet skal også sendes Riksrevisjonen i elektronisk form.

Årsrapporten og -regnskapet for Opplysningsvesenets fond avgis av styret. Fristen for oversendelse til Riksrevisjonen er 1. mai påfølgende år, jf. hovedinstruksen for fondet. Vi ber om at årsrapporten er departementet i hende senest 2. juni. Departementet skal på forhånd ha truffet bestemmelse om disponering av overskuddet, eventuelt inndekning av underskudd. Tidspunktet for styrets fastsettelse av regnskapet må ta hensyn til dette.

Når det gjelder utformingen av årsrapporten for fondet, viser vi til regnskapslovens bestemmelser. I årsrapporten skal det redegjøres for resultatene for de enkelte forretningsområdene.

For regnskap og årsrapportering for forvaltningsorganet for Opplysningsvesenets fond, viser vi til Finansdepartementets rundskriv Utarbeidelse og avleggelse av statlige virksomheters årsregnskap (rundskriv R-115 av 24. november 2016).

Vi ber om at vi innen 2. juni får presentert en oppdatert status per 1. mai 2020 over forvaltningsorganets og fondets inntekter, utgifter og forventet årsresultat, for gjennomgang under styringssamtalen i juni.

Det skal også gis en rapportering om regnskapsmessig status for forvaltningsorganet og Opplysningsvesenets fond per 1. september 2020, med prognose for resten av året. Frist for denne regnskapsrapporteringen til departementet er 1. oktober.

Vi ber fondet publisere tildelingsbrevet på sine nettsider når brevet er mottatt. Fondets årsrapport vil bli publisert på regjeringen.no så snart rapporten foreligger.

15. Andre rapporteringskrav

Tema	Oppdrag	Rapportering
Risikovurderinger	Redegjøre for risikovurderinger for måloppnåelsen og eventuelle risikoreducerende tiltak knyttet til dette.	Rapportering i forkant av dialogmøtet i juni 2020
Personalforvaltning	<ol style="list-style-type: none"> Redegjøre kort for virksomhetens oppfølging av IA-avtalen. Redegjøre i årsrapporten for hvordan rekrutteringsarbeidet har vært innrettet for å nå 5-prosentmålet og de øvrige målene for regjeringens inkluderingsdugnad. Vurdere arbeidet opp mot målene for dugnaden; hva som har vært vellykkede tiltak, hva som har vært utfordringer og hvorfor virksomheten 	Årsrapport

eventuelt ikke har lykket med å nå målene for dugnaden.

3. Rapportere om andelen av nyansatte som har nedsatt funksjonsevne eller "hull" i CV-en. For å sikre personvernet til de nyansatte, skal det ikke rapporteres inn før virksomheten har gjennomført minst fem nyansettelser.

**Effektiviserings-
arbeid**

Redegjøre for iverksatte og planlagte effektiviseringstiltak, også i et flerårig perspektiv, jf. pkt. 12 over.

Årsrapport

**Aktivitets- og
redegjørelsesplikter**

Redegjøre kort for virksomhetens oppfølging av likestillings- og diskrimineringsloven.

Årsrapport

16. Styringskalender

Det avholdes minst to dialogmøter i året mellom departementet og fondets ledelse, der styreleder og direktør forventes å delta. Første møte er i departementets lokaler onsdag 10. juni 2020 og andre møte er i fondets lokaler onsdag 9. desember 2020.